

**MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**AGENȚIA NAȚIONALĂ
PENTRU CURRICULUM ȘI
EVALUARE**

Raionul

Localitatea

Instituția de învățământ

Numele, prenumele elevului

ISTORIA ROMÂNILOR ȘI UNIVERSALĂ

PRETESTARE
CICLUL LICEAL

Profil arte

05 aprilie 2023

Timp alocat: 180 de minute

Rechizite și materiale permise: *pix cu cerneală albastră.*

Instrucțiuni pentru candidat:

- Citește cu atenție fiecare item și efectuează operațiile solicitate.
- Lucrează independent.

Îți dorim mult succes!

Punctaj acumulat _____

SUBIECTUL I(22 puncte)

Sursa A: „Se întâmplă că am făcut acum o călătorie lungă, drept la Istru și în țara geților am ajuns la niște oameni întreprinzători, care nu aveau răgazul să asculte cuvântări, ci erau agitați și tulburați. Acolo, la ei, puteai să vezi peste tot săbii, platoșe, lănci, toate locurile fiind pline de cai, arme și oameni înarmați. Veneam să văd oameni luptând, unii pentru stăpânire și putere, iar alții pentru libertate și pace. (...) Geții sunt mai înțelepți decât aproape toți barbarii și mai asemenea grecilor”.

(Dio Chrysostom, *Discursurile*)

Sursa B: „(Deceneu) i-a instruit în aproape toate ramurile filosofiei, căci el era în aceasta un maestru priceput. El i-a învățat morala (...), i-a instruit în științele fizicii (...), i-a învățat logica, făcându-i cu mintea superiori celorlalte popoare (...). Ce mare plăcere ca niște oameni viteji să se îndeletnicească cu doctrinele filozofice, când mai aveau puțin răgaz de războaie. Puteai să-l vezi pe unul cercetând poezia cerului, pe altul proprietățile ierburilor și ale arbuștilor, pe acesta studiind creșterea și scăderea lunii, pe celălalt observând eclipsele soarelui și cum, prin rotația cerului, soarele vrând să atingă regiunea orientală, este dus înapoi spre regiunea occidentală...”.

(Iordanes, *Getica*)

Nr.	Item	Punctaj	
		L	L
1	Explică, în baza surselor, noțiunea de <i>geto-daci</i> . <hr/> <hr/> <hr/>	0	0
		1	1
		2	2
		3	3
2	Determină, în baza sursei A, două dintre ocupațiile geto-dacilor. <hr/> <hr/>	0	0
		1	1
		2	2
3	Explică, în baza sursei B și a cunoștințelor obținute anterior, consecința instruirii geto-dacilor de către Deceneu. <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
4	Compară opiniile expuse de autori privind puterea militară a geto-dacilor. Argumentează răspunsul cu trimitere la surse. <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
		7	7
5	Exprimă-ți argumentat opinia despre imaginea geto-dacilor descrisă în viziunea autorilor antici. <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
		7	7

SUBIECTUL al II-lea(22 puncte)

Sursa A: „Pe lângă activitatea editorială asumată de exarhul Gavriil Bănulescu-Bodoni se cunoaște activitatea sa socială și pastorală, încercările pe lângă guvernatorii ruși de a asigura preoților din Moldova și Valahia o viață mai bună prin micșorarea impozitelor, prin obținerea unor drepturi pentru văduvele și orfanii clericilor, precum și un regim special pentru judecarea de către autoritățile bisericești a preoților vinovați. De asemenea, mitropolitul Gavriil a pus piatra de temelie și a sfințit nenumărate lăcașuri de cult din Moldova, Valahia și Basarabia, în vremea păstoriei sale. (...) mitropolitul Gavriil a pus bazele culturii românești în Basarabia sub stăpânirea străină, întărind-o prin întreaga sa activitate și contribuind totodată la conservarea spiritului românesc în teritoriul dintre Prut și Nistru”.

(L. Manea, *Din activitatea tipografică a mitropolitului Gavriil Bănulescu-Bodoni (1808-1812, 1813-1821)*, în: Tyragetia. Seria nouă. Nr. 2(4), 2015, p.102)

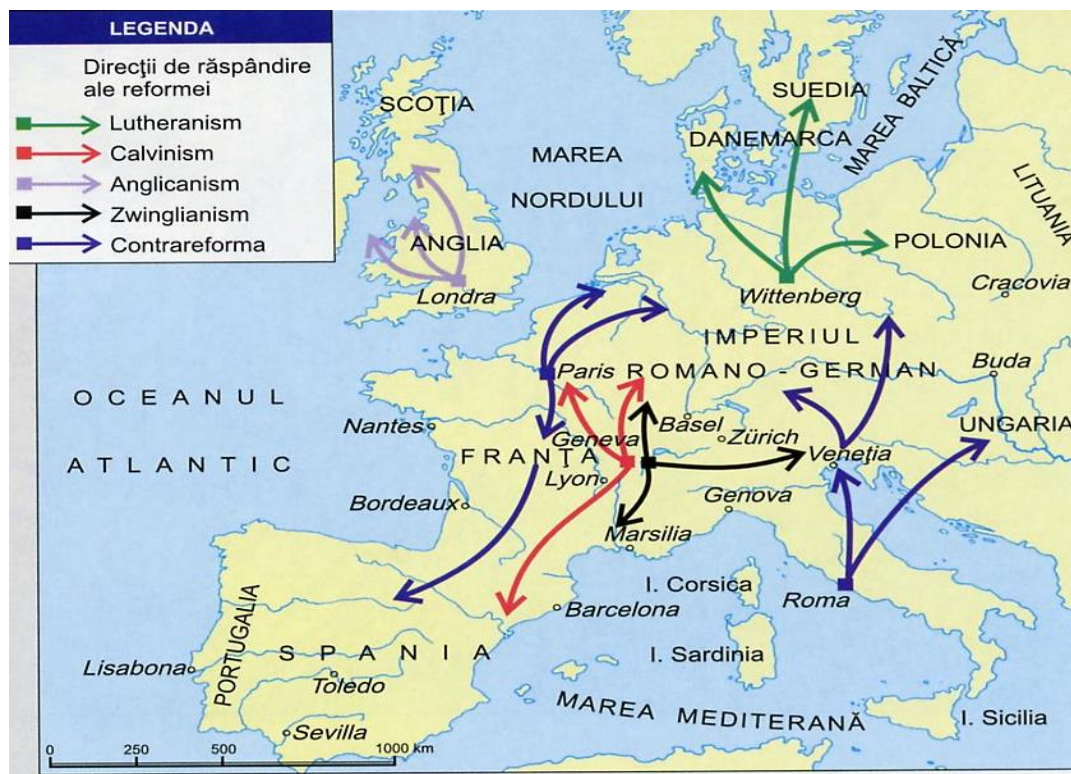
Nr.	Item	Punctaj	
		L	L
1.	Identifică în sursă acțiunile realizate de Gavriil Bănulescu-Bodoni pentru susținerea slujitorilor bisericii. _____ _____ _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
2.	Stabilește în baza sursei două direcții din domeniul de activitate a lui Gavriil Bănulescu-Bodoni. _____ _____ _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
3.	Determină argumentele afirmației: <i>mitropolitul Gavriil a pus bazele culturii românești în Basarabia sub stăpânirea străină</i> . Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă. _____ _____ _____ _____ _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
4.	Formulează o consecință a activității tipografice desfășurate de Mitropolitul Gavriil Bănulescu Bodoni. Argumentează răspunsul cu trimitere la un fapt istoric. _____ _____ _____ _____ _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
	6	6	

		7	7
5	<p>Apreciază rolul mitropolitului Gavriil Bănulescu-Bodoni în istoria românilor. Argumentează răspunsul.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6

SUBIECTUL al III-lea (19 puncte)

Studiază harta și realizează sarcinile propuse.

Reforma religioasă

Nr.	Item	Punctaj	
1	<p data-bbox="220 248 1294 353">Numește un proces istoric pentru care, harta propusă, servește sursă de informare. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă și la cunoștințele obținute anterior.</p> <hr data-bbox="256 398 1294 405"/> <hr data-bbox="256 450 1294 456"/> <hr data-bbox="256 501 1294 508"/> <hr data-bbox="256 560 1294 566"/> <hr data-bbox="256 618 1294 624"/> <hr data-bbox="256 676 1294 683"/> <hr data-bbox="256 734 1294 741"/> <hr data-bbox="256 792 1294 799"/> <hr data-bbox="256 851 1294 857"/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
2	<p data-bbox="220 875 1294 949">Determină cauzele desfășurării Reformei în Europa. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă și la cunoștințele obținute anterior.</p> <hr data-bbox="256 994 1294 1001"/> <hr data-bbox="256 1046 1294 1052"/> <hr data-bbox="256 1097 1294 1104"/> <hr data-bbox="256 1155 1294 1162"/> <hr data-bbox="256 1214 1294 1220"/> <hr data-bbox="256 1272 1294 1279"/> <hr data-bbox="256 1330 1294 1337"/> <hr data-bbox="256 1388 1294 1395"/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
3	<p data-bbox="220 1413 1294 1447">Apreciază, în baza legendei hărții, consecințele Reformei religioase în Europa.</p> <hr data-bbox="256 1491 1294 1498"/> <hr data-bbox="256 1550 1294 1556"/> <hr data-bbox="256 1608 1294 1615"/> <hr data-bbox="256 1666 1294 1673"/> <hr data-bbox="256 1724 1294 1731"/> <hr data-bbox="256 1789 1294 1796"/> <hr data-bbox="256 1854 1294 1861"/> <hr data-bbox="256 1912 1294 1919"/>	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5

SUBIECTUL al IV-lea (35 de puncte)

Studiază sursele A-C.

Sursa A: „Știința, tehnica și tehnologia, în ziua de azi, reprezintă un capitol de mare actualitate, astfel încât aceste domenii și-au pus amprenta asupra mediului înconjurător și viața cotidiană a omului contemporan. Acestea reprezintă un generator și un instrument vital în toate domeniile posibile precum cel informatic, agricol, economic, industrial ș.a.m.d, fiind realizată în așa mod o standartizare a existenței cotidiene contemporane.(...) Teoria relativității lui Albert Einstein, definirea numărului atomic de către Henry Moseley, teoria Big Bang a lui Georges Lemaître, recunoașterea AND-ului ca materialul genetic al cromozomului, clonarea oii Dolly – prima clonare reușită a unui mamifer și multe alte descoperiri și inovații tehnico-științifice au servit drept un catalizator pentru o transformare revoluționară în științele vieții”.

(Arina Popov, *Latura etică a științei în epoca contemporană*, în: Conferința tehnico-științifică a studenților, masteranzilor și doctoranzilor, 1-3 aprilie 2020, p. 503)

Sursa B: „Perioada dintre cele două războaie mondiale înregistrează progrese majore ale științei românești în diferite domenii, în sensul accentuării specializării, introducerii și dezvoltării metodelor experimentale, abordării problemelor cu aplicare industrială. Se înființează noi instituții științifice universitare și ale Academiei, laboratoare, stațiuni experimentale, societăți științifice, publicații de specialitate etc. Prin eforturi susținute, reprezentanții de seamă ai școlilor științifice autohtone au reușit să se impună prin obținerea unor rezultate dintre care unele au beneficiat de o deosebită recunoaștere internațională iar altele, cum sunt cele ale lui Ștefan Procopiu - descoperirea magnetonului (1912), Nicolae Paulescu - creatorul pancreinei (...) Victor Babeș (1854 - 1926), a fost întemeietorul școlii medicale românești și în același timp întemeietor al școlii de bacteriologie. (...) Emil Racoviță (1868-1947) fondează și conduce primul institut de speologie din lume care va fi și centrul internațional de cercetări speologice. (...) Henri Coandă (1886–1972) a ridicat activitatea tehnică spre noi înălțimi atât în domeniul aviației, cât și în alte domenii ale tehnicii de vârf. După ce în anul 1910 reușește primul zbor cu un avion cu reacție din lume, conceput de el și pe care l-a denumit turbopropulsor, în 1932 a definitivat cercetările asupra fenomenului aerohidrodinamic”.

(Ștefan Iancu, *Dezvoltarea Științei și tehnicii în perioada interbelică*, în: NOEMA, Vol. II, nr. 2, 2003, p. 117-125)

Sursa C: „Peste 250000 de oameni au participat azi la manifestațiile de protest împotriva armelor nucleare, în centrul Londrei. Vorbind mulțimii, Neil Kinnock, liderul laburist, a numit protestul „o mișcare pentru viață”. Marșul a fost organizat de Campania pentru Dezarmare Nucleară fondată în 1958. Proteste similare au avut loc și în Olanda, Belgia, Germania de Vest și Franța, iar (...) mai mult de jumătate de milion de oameni au demonstrat la New York, fiind cel mai mare protest nuclear din istoria americană”.

(*Secolul XX pas cu pas*, Munchen, 1999, p.300)

Utilizează sursele și cunoștințele obținute anterior pentru a redacta, într-o pagină, un eseu la tema:
REALIZĂRILE ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE SUNT UN PROGRES AL VIEȚII CONTEMPORANE?

În textul tău:	Punctaj	
formulează argumente relevante (cel puțin trei), corecte din punct de vedere științific, pentru a-ți susține opinia referitoare la tema propusă;	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
formulează relații de cauză-efect (cel puțin două);	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
integrează critic informațiile din sursele propuse;	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
plasează în timp și spațiu evenimente/ procese/ fenomene istorice;	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
menționează o personalitate istorică care a contribuit la evenimentele/ procesele descrise;	L 0 1 2	L 0 1 2
expune ideile în baza unui plan logic care să includă introducerea, cuprinsul, concluzia;	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
utilizează corect limbajul istoric.	L 0 1 2	L 0 1 2

